«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ΄ 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ϛ΄ 63).

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΔ΄. | Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Ἰουνίου 1934 | Ἀριθ. 1142

ΠΩΣ ΑΛΛΩΣ ΘΑ ΚΑΘΑΡΙΣΘΗΣ;

Ὁ ἄργυρος δὲν εἶνε δύσκολον νὰ νοθευθῇ, εὔκολα δὲ πολὺ καὶ σκωριάζει. Δι᾽ αὐτὸ καὶ ὁ Σολομῶν τὸν χρησιμοποιεῖ ὡς εἰκόνα διὰ νὰ μᾶς παραστήσῃ μὲ τὸν τρόπον τοῦ καθαρισμοῦ του, πῶς εἱμπορεῖ καὶ αἱ ἀσυγκρίτως πολυτιμότεραι αὐτοῦ λογικαὶ καὶ ἠθικαὶ ὑπάρξεις νὰ ἀποδειχθοῦν ἁγνοὶ καὶ καθαραὶ καὶ τοῦ ἀνοθεύτου ἀργύρου περισσότερον καθαρισμέναι. «**Τύπτε**, λέγει, **ἀδόκιμον ἀργύριον, καὶ καθαρισθήσεται καθαρὸν ἅπαν**» (Παροιμ. κε΄ 4). Τύπτε. Δηλαδὴ κτύπα. Κτύπα μὲ τὴν σφύραν. Κτύπα ἀκόμη βαθύτερον μὲ τὸ πῦρ. Κτύπα τὸν νοθευμένον ἄργυρον ὄχι μόνον ὅταν τὸν κρατῇς εἰς κατάστασιν στερεάν, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸν ἔχῃς ἐπάνω εἰς τὸ πῦρ καὶ ἔχῃ πυρακτωθῇ μέχρι τοῦ νὰ μεταβληθῇ εἰς ρευστὴν κατάστασιν. Κτύπησέ τον τότε ἀναμιγνύων εἰς αὐτὸν καταλλήλους χημικὰς ὕλας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐξουδετερώσουν καὶ θὰ ἐκμηδενίσουν τὴν νοθείαν του. Κτύπησέ τον. Μὲ τὰ κτυπήματα αὐτὰ τὸ ἀδόκιμον καὶ νοθευμένον ἀργύριον θὰ καθαρισθῇ ὁλόκληρον. Θὰ καθαρισθῇ ἡ ἐπιφάνειά του ἀπὸ πᾶσαν σκωρίαν. Θὰ καθαρισθῇ καὶ τὸ βάθος του ὁλόκληρον ἀπὸ πᾶσαν νοθείαν καὶ ἀπὸ πᾶν ξένον μέταλλον.

Ἀλλ᾽ ἀδόκιμον ἀργύριον εἶνε καὶ αἱ ψυχαί μας, ἀναγνῶστά μου. Ἀδόκιμον καὶ ἀκάθαρτον. Ἄργυρος, ὁ ὁποῖος λόγῳ τῆς μεγάλης του νοθείας καὶ ἀναμίξεως μὲ ἄλλα εὐτελῆ μέταλλα καὶ λόγῳ τῆς σκωρίας του, δὲν ἔχει σχεδὸν καμμίαν ἀξίαν, ἐὰν δὲν καθαρισθῇ. Καὶ διὰ νὰ καθαρισθῇ χρειάζεται κτύπημα.

Ὤ! ναί. Κτύπημα. Ἢ μᾶλλον κτυπήματα ἐπανειλημμένα καὶ συνεχῆ· κτυπήματα πολλῶν εἰδῶν καὶ παρατεταμένα χρειάζονται καὶ αἱ ψυχαὶ διὰ νὰ καθαρισθοῦν ἀπὸ τὰ ἐλαττώματά των καὶ τὰ πάθη των καὶ διὰ νὰ γίνουν ἁγναί, ὅπως τὸ καθαρὸν ἀργύριον. Πρέπει νὰ περάσουν καὶ αὐταὶ ἀπὸ τὸ πῦρ τῆς δοκιμασίας. Πρέπει νὰ δεχθοῦν τὰ κτυπήματα τῆς σφύρας καὶ τῆς ῥάβδου τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ.

Μὴ σοῦ φαίνεται περίεργον. Καὶ μὴ ἐκπλήττεσαι ὅταν βλέπῃς, ὅτι εἶσαι ὑποχρεωμένος σχεδὸν καθ᾽ ἑκάστην νὰ ποτίζῃς τὴν πορείαν σου μὲ δάκρυα πικρά. Αὐτὸ θὰ εἴπῃ κτύπημα καὶ ἐξαγνισμός. Αὐτὸ θὰ σοῦ φέρῃ τὴν ἐξιλέωσιν καὶ τὸν καθαρμόν. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν σφυρηλατεῖται ὁ ἠθικὸς χαρακτὴρ καὶ προσλαμβάνει ἡ ψυχή σου ὄχι μόνον λευκότητα καὶ ἁγνότητα, ἀλλὰ καὶ ἀνδρικὴν σταθερότητα.

Ἄχ! ναί· ὅταν κλαίω καὶ ὅταν ὑπὸ τὰ κτυπήματα τοῦ θανάτου προσώπων προσφιλῶν ὅλα τὰ τριγύρω μου φαίνονται εἰς ἐμὲ μαῦρα, τότε νοιώθω βαθύτερα τὰ αἴτια, ποὺ μὲ χωρίζουν ἀπὸ τὸν ἀγαθὸν Θεόν. Τότε αἰσθάνομαι περισσότερον τὴν ἀνάγκην νὰ Τὸν πλησιάσω καὶ νὰ ζητήσω ἀπὸ Αὐτὸν συγχώρησιν, παρηγορίαν, ἐνίσχυσιν..... Τότε ἀνοίγεται ἐμπρός μου ὁ φωτεινὸς ὁρίζων τοῦ ἄλλου κόσμου, τὸν ὁποῖον αἱ βαρεῖαι ἀναθυμιάσεις τῶν παθῶν καὶ ἡ ἀπορρόφησίς μου ἀπὸ ὑλικὰ συμφέροντα καὶ ἀπὸ γηΐνους φροντίδας παρημπόδιζον ὡς ἄλλο σύννεφον πυκνὸν καὶ σκοτεινὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς μου νὰ τὸν ἴδουν. Καὶ ὅταν μετ᾽ ὀλίγον τὰ δάκρυά μου ἀρχίζουν νὰ ξηραίνωνται, ἡ καρδία μου ἀπολαμβάνουσα τῆς γλυκείας εἰρήνης τῆς θείας παρηγορίας καὶ γευομένη ἤδη διὰ πρώτην φορὰν κάτι, τὸ ὁποῖον ἕως τώρα ἠγνόει, στρέφεται εὐγνωμόνως πρὸς τὸν Θεὸν διὰ νὰ τοῦ εἴπῃ: «Τύπτε, Κύριε. Εἶμαι ἀδόκιμον ἀργύριον. Πῶς ἄλλως θὰ καθαρισθῶ; Ἡ παιδεία σου, αὐτή με διδάξει».

Ἀρχιμ. † Εὐσεβίου Ματθοπούλου

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α΄ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ϛ΄.

10. «*Ρίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς*».

«*ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως*», Θεὸν αὐτῶν καταστήσαντες τὸν μαμμωνᾶν τῆς ἀδικίας· εἴδωλόν των ἔχοντες τὸ χρῆμα.

«*καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς*». Περιπείρω σημαίνει περικεντῶ, εμπήγω βελόνην, καρφίον ἢ ἄκανθαν, διαπερῶ εἰς σοῦβλαν. «Ὁρᾷς τὸ περιέπειραν τί ᾐνίξατο; Ὃ δὲ βούλεται δηλοῦν διὰ τῆς ἐμφάσεως, τοῦτό ἐστιν. Ἄκανθαί εἰσιν αἱ ἐπιθυμίαι, καὶ καθάπερ ἐν ἀκάνθαις, ὅθεν ἂν τις ἅψηται αὐτῶν, ᾕμαξε τὰς χεῖρας καὶ τραύματα ἐργάζεται, οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν τὸ αὐτὸ πείσεται ὁ ταύταις ἐμπεσών, καὶ τὴν ψυχὴν ἀλγηδόσι περιβαλεῖ» (Χρυσόστ.).

«*ὀδύναις*»· τόσον ἐκ τῶν μεριμνῶν καὶ ἐκ τῶν ἀ-

γωνιωδῶν φροντίδων, ὅσον καὶ ἀπὸ τῶν ἀχορτάστων παθῶν καὶ τῶν ἀνοήτων καὶ βλαβερῶν ἐπιθυμιῶν, ὅσον καὶ ἀπὸ τῶν τύψεων τῆς συνειδήσεως. Ἡ πρὸς τὸ ἀργύριον προσκόλλησις τῶν καρδιῶν των καὶ ἡ ἀπομάκρυνσις αὐτῶν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος εἰς τὸν Θεόν, ἕνεκα τῆς ὁποίας δὲν δύνανται νὰ εὕρωσι παρηγορίαν τινά, καὶ αἱ ἀποτυχίαι, αἵτινες φυσικῶς ἀκολουθοῦσιν εἰς τὰ σχέδιά των, τὰ ἀναφερόμενα εἴτε εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ πλούτου των, εἴτε εἰς τὴν πλήρωσιν ἄλλων ἐπιθυμιῶν, καθὼς καὶ ἡ ζημία καὶ ἡ ἐλάττωσις τοῦ πλούτου, ἥτις πολλάκις συμβαίνει εἰς αὐτούς, πάντα ταῦτα καὶ τὰ παρόμοια εἶνε τόσον βασανιστικὰ εἰς αὐτούς, ὅση βάσανος εἶνε καὶ εἴς τινα, τὸν ὁποῖον διαπερᾷ τις διὰ καρφίων ἢ ἐμπήγει εἰς πάσσαλον.

11. «*Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραότητα*».

Σὺ ὅμως, ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, φεῦγε μακρὰν ἀπὸ αὐτά, ἐπιδίωκε δὲ τὴν δικαιοσύνην, τὴν εὐσέβειαν, τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην, τὴν ὑπομονήν, τὴν πραότητα.

«*Σὺ δέ*». Ὁ **«*δὲ*»** ἀντιθετικός. Σὺ ὅμως, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς αὐτούς, οἵτινες ὑπὸ τῆς φιλαργυρίας ὠθούμενοι ἀπεπλανήθησαν.

«*ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ*». Ὀνομασία ἀποδιδομένη ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ, εἰς τοὺς προφήτας (Α' Βασιλ. β' 27, Δευτερον. λγ' 1, Ψαλμ. 89. 1). Ἀποδίδων ταύτην ὁ Παῦλος καὶ εἰς τὸν Τιμόθεον θέλει νὰ τῷ εἴπῃ ἢ ὅτι σύ, ὦ Τιμόθεε, ὅστις δὲν εἶσαι ἄνθρωπος τῶν χρημάτων, ἀλλὰ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, προφήτης καὶ διάκονος τοῦ Κυρίου ἔχων ἐντολὴν παρ' αὐτοῦ καὶ παρακαταθήκην, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ τηρήσῃς· ἢ ὅτι σύ, ὦ Τιμόθεε, ὅστις εἶσαι ἄνθρωπος καὶ στρατιώτης τοῦ Θεοῦ, ἀνήκων εἰς τὸ στράτευμα τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ εἶνε ἀφιερωμένη οὐχὶ εἰς ἐγκόσμια καὶ ὑλικά, ἀλλ' εἰς ἐπουράνια καὶ θεῖα.

«*ταῦτα φεῦγε*». Ἀπόφευγε ταῦτα. Ποῖα ταῦτα; Τὰ ἐν τοῖς στίχοις 3—9 ἀπαριθμηθέντα, ἤτοι τὰς ἑτεροδιδασκαλίας, τὰς ζητήσεις καὶ λογομαχίας καὶ μάλιστα τὴν φιλαργυρίαν.

«*δίωκε δέ.....*». Αἱ ἀρεταί, τὰς ὁποίας ἀπαριθμεῖ, εἶνε αἱ οὐσιώδεις καὶ κεντρικαὶ χριστιανικαὶ ἀρεταί, αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὰ καθήκοντα ἡμῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον (δικαιοσύνη, εὐσέβεια, πίστις, ἀγάπη), εἰδικώτερον δὲ ἐκεῖναι, αἵτινες ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ ἀντιμετωπίζῃ ποιμήν τις τὰς θλίψεις καὶ περιπετείας, τὰς παρακολουθούσας τὸ ποιμαντικὸν ἔργον (ὑπομονή), καθὼς καὶ τὰς ἀντιρρήσεις καὶ ἀντιδράσεις τῶν ψευδοδιδασκάλων (πραότης). Μὲ ἄλλους λόγους ὁ Παῦλος γράφει ἐνταῦθα πρὸς τὸν Τιμόθεον: «οἱ μὲν θέλοντες νὰ πλουτῶσι καὶ οἱ φιλάργυροι ρίπτουσιν ἑαυτοὺς εἰς ὅσα ὀλέθρια κακὰ ἀπηριθμήσαμεν. Σὺ ὅμως ζήτει καὶ προσπάθει ν' ἀποκτήσῃς τὴν δικαιοσύνην, τὴν εὐσέβειαν, ἤτοι τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν κατὰ Θεὸν πολιτείαν· ζήτει νὰ μένῃς πάντοτε στερεὸς καὶ θερμὸς εἰς τὴν πίστιν· ζήτει νὰ ἔχῃς καὶ νὰ ἐξασκῇς τὴν ἀγάπην, τὴν ὑπομονὴν εἰς τὰς θλίψεις καὶ τὴν πραότητα ἀπέναντι τῶν ὁπωσδήποτε ἀδικούντων καὶ προσβαλλόντων σε». Ἀξιοσημείωτον εἶνε, ὅτι αἱ ἀπαριθμούμεναι ἐνταῦθα ἀρεταὶ εἶνε ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὴν φιλαργυρίαν. Ἀληθῶς «τίνι τρόπῳ δύναται νὰ συμβῇ, ὥστε ὁ φιλάργυρος νὰ εἶνε πιστός, αὐτὸς ὅστις διὰ τῶν ἔργων ἀρνεῖται ὅ,τι διὰ τῶν λόγων φαίνεται νὰ ὁμολογῇ; Πόθεν δὲ τῆς ἀδελφότητος ἐραστὴς αὐτός, οὗτινος αἱ χεῖρες εἶνε ἄπληστοι; Τίνι δὲ τρόπῳ ὑπομονητικὸς ἐκεῖνος, ὅστις πάντοτε πρὸς τὰ ἀλλότρια σπεύδει; Ἢ πῶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἠρεμίαν ψυχῆς, ὅστις νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τῆς πλεονεξίας φλέγεται;» (Ἀμβροσιαστής).

«*πραότητα*». Ὑπάρχει καὶ ἡ γραφὴ **«*πραϋπάθειαν*»**, ἥτις σημαίνει τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ πνεύματος κατάστασιν καὶ ἕξω, ἐξ ἧς γεννᾶται ἡ πραότης.

ΜΙΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟΣ

(Κατὰ τὴν τελετὴν τῶν ἐνταῦθα Κατηχητικῶν Σχολείων ἀνεγνώσθη λογοδοσία, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκτίθεται ἡ πρόοδος τῶν καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα Ἐκκλησ. Κατηχητικῶν Σχολείων. Ἐκ τῆς λογοδοσίας ταύτης παραθέτομεν κατωτέρω τὰς πλέον ἐνδιαφερούσας περικοπάς, χάριν ἰδίως τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κ.κ. Συνδρομητῶν μας).

«Θείᾳ εὐδοκίᾳ καὶ χάριτι, τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῆς Ἐκκλησίας ἐσημείωσαν καὶ νέον βῆμα προόδου κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος. Οὕτω τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, τὰ τελοῦντα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἀδελφότητος «Ζωή», ἀνῆλθον ἐφέτος εἰς 39, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 8 ἐν Πειραιεῖ καὶ τὰ λοιπὰ ἐν Ἀθήναις. Ἐξ αὐτῶν 2 μὲν εἶνε Ἀνώτερα, 8 Μέσα καὶ 29 Κατώτερα.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐνεφανίσθησαν καὶ τὰ πρῶτα συστηματικώτερα βοηθήματα διὰ τοὺς διδάσκοντας. Τὰ βοηθήματα ταῦτα, συνταχθέντα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑγιῶν παιδαγωγικῶν ἀρχῶν καὶ κατὰ τὰ πορίσματα τῆς μέχρι τοῦδε πείρας, περιλαμβάνουν εἰς δύο τεύχη τὴν διδακτέαν ὕλην ἑνὸς ἔτους διὰ τὰ Κατώτερα καὶ Μέσα Σχολεῖα, κατανεμομένην μεθοδικῶς εἰς μαθήματα ἀναλυτικῶς ἐκτεθειμένα. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν βιβλίων τούτων εἰς μὲν τὰ Κατώτερα Κατηχητικὰ ἀνεπτύχθη ἡ ἔννοια τοῦ Θεοῦ, ὡς δημιουργοῦ, προνοητοῦ καὶ νομοθέτου, ἔπειτα δὲ τὰ καθήκοντα τὰ ἀπορρέοντα ἐκ τῶν πέντε πρώτων ἐντολῶν τοῦ Δεκαλόγου, πάντα δὲ ταῦτα ἐπὶ τῇ βάσει διηγημάτων ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Εἰς τὰ Μέσα Σχολεῖα, ἐπὶ τῇ βάσει περικοπῶν ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης, παρεστάθη τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἔργον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ὡς διδασκάλου τῆς ἀληθείας, ὡς παραδείγματος ἀρετῆς καὶ ὡς λυτρωτοῦ ἐκ τῆς ἁμαρτίας. Εἰς δὲ τὰ Ἀνώτερα ἡ διδασκαλία, ἀπολογητικὴ κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀπησχολήθη κυρίως μὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Οὕτω δὲ ἐξητάσθη ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ κατ' αὐτῆς ἐνστάσεις, αἱ περὶ τοῦ Χριστοῦ προφητεῖαι, ἡ ἱστορικότης Αὐτοῦ, ἡ γνησιότης καὶ ἡ ἀξιοπιστία τῶν Εὐαγγελίων, ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου, ἡ ἁγιότης Αὐτοῦ, τὰ θαύματα καὶ ἡ ἀνάστασίς Του.

Κατὰ τὰς μεγάλας τοῦ Χριστιανισμοῦ ἑορτὰς ἐδιδάχθησαν καί τινα ἐπίκαιρα μαθήματα. Ἰδιαιτέρως οἱ διδάσκαλοι ἐπελαμβάνοντο πάσης εὐκαιρίας διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴν διαγωγὴν τῶν μαθητῶν καὶ ἀποτείνουν τὰς καταλλήλους νουθεσίας. Ἡ ἐκ τῶν μαθημάτων ἐπίδρασις ὑπῆρξεν ἱκανοποιητική· ἔχομεν δὲ περὶ τούτου τεκμήρια ἱκανά......

Τὴν διδασκαλίαν, παρεχομένην δωρεάν, ἤσκησαν καὶ ἐ-

φέτος πτυχιοῦχοι καὶ φοιτηταί, τῆς Θεολογίας κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐκ τῶν ὁποίων τρεῖς κληρικοί. Τινὲς ἐκ τῶν νεωτέρων διδασκάλων ὑπῆρξαν τρόφιμοι τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἠσκήθησαν δὲ διὰ τὸ ἔργον τῆς Κατηχητικῆς διδασκαλίας εἰς εἰδικὰ φροντιστήρια.

Ἐκτὸς τῆς διδασκαλίας, ἐλήφθη φροντὶς ὅπως δοθοῦν εἰς τοὺς μαθητὰς εὐκαιρίαι πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῶν διδασκομένων καὶ ἰδίᾳ τῆς ἀρετῆς τῆς ἀγάπης. Πρὸς τοῦτο ὠργανώθησαν φιλανθρωπικαὶ ἐπισκέψεις εἰς Ὀρφανοτροφεῖα, Νοσοκομεῖα καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα, ὅπου οἱ μαθηταὶ ἐκόμιζον δῶρα καὶ λόγους παρηγορίας χριστιανικῆς. Ἐπίσης ἐνισχύσαμεν εἰς αὐτοὺς τὸ ἔμπρακτον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῶν πτωχῶν συμμαθητῶν των καὶ ἐνεθαρρύναμεν αὐτούς, ὅπως μεταδίδουν καὶ εἰς ἄλλους τὰ ὅσα ἐδιδάσκοντο αὐτοί. Μὲ ἰδιαιτέραν ἐπιμέλειαν ὠργανώθη καὶ ἡ ἐξομολόγησις, εἰς τὴν ὁποίαν προσῆλθον δισχίλιοι περίπου μαθηταὶ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς ἐνώπιον ἐμπείρων πνευματικῶν, ἀποκομίσαντες τὰς ἀρίστας τῶν ἐντυπώσεων.

Πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς ἐκ τῶν μαθημάτων ἐπιδράσεως ὠργανώσαμεν καὶ ἐφέτος ἐκδρομὰς παιδαγωγικάς, ἀπογευματινὰς καὶ ἡμερησίας, συνδυασθείσας μετὰ τῆς θ. Λειτουργίας καὶ ἐπικαίρου διδασκαλίας. Εἰς τοὺς μαθητὰς πολλάκις διενεμήθησαν εἰκόνες μικραί, βιβλία διδακτικὰ καὶ βραβεῖα, οὐδεμία δὲ παρελείφθη δαπάνη, τὴν ὁποίαν ἀπῄτει ἡ εὔρυθμος λειτουργία καὶ προαγωγὴ τῶν σχολείων. Οὕτω αἱ δαπάναι τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ 39 Κατηχητικῶν ἀνῆλθον ἐφέτος εἰς δραχμὰς 64.740, καταβληθείσας ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος «Ζωὴ» καὶ τοῦ ἱεραποστολικοῦ Συλλόγου ὁ «Ἀπόστολος Παῦλος». Εἰς τὸ ἀνωτέρω ποσὸν δὲν περιλαμβάνονται ἄλλαι τινὲς δαπάναι, ἀνερχόμεναι εἰς ἀρκετὰς χιλιάδας δραχμῶν, τὰς ὁποίας κατέβαλον διάφορα σχολεῖα εἰς σκοποὺς φιλανθρωπικοὺς ἢ ἄλλας αὐτῶν ἀνάγκας, εἴτε ἐξ ἰδίου αὐτῶν σχολικοῦ ταμείου, εἴτε ἐκ μικρῶν δωρεῶν ἐνοριτῶν εὐσεβῶν.

***

Διὰ νὰ δώσωμεν δὲ πληρεστέραν εἰκόνα τῆς προόδου τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἐκκλησίας, σημειώνομεν, ὅτι ὑπὸ διαφόρους διευθύνσεις, σχεδὸν δὲ ἅπαντα κατὰ τὸ αὐτὸ πρόγραμμα, ἐλειτούργησαν ἐν συνόλῳ ἐν μὲν τῇ περιφερείᾳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς 114 Κατηχητικά, ἀντὶ τῶν 89 περυσινῶν, μὲ ἐγγραφέντας μαθητὰς 13 550. Εἰς δὲ τὰς λοιπὰς Μητροπόλεις 445 Κατηχητικά, ἐξ ὧν 202 ὑπὸ τὴν ἄμεσον ὀργάνωσιν τῆς «Ζωῆς», μὲ 31.554 ἐν ὅλῳ μαθητάς. Εἰς ταῦτα δέον νὰ προστεθῶσιν ἕτερα 103 περίπου σχολεῖα, περὶ τῶν ὁποίων δὲν κατέστη ἀκόμη δυνατὸν νὰ ἔχωμεν πληροφορίας λεπτομερεῖς. Οὕτω καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, ἀντὶ τῶν 468 περυσινῶν Κατηχητικῶν μὲ 45.404 μαθητάς, ἐλειτούργησαν ἐφέτος 662, ἐκ τῶν ὁποίων 16 Ἀνώτερα, 43 Μέσα καὶ 603 Κατώτερα, μὲ μαθητὰς 51.084 περίπου.

Εἰς τὴν αὔξησιν ταύτην συνέβαλε σπουδαίως ἡ ἀξία πάσης ἐξάρσεως προθυμία τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι ἐνεκολπώθησαν μὲ στοργὴν τὸν θεσμὸν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Ἐπίσης συνετέλεσεν ἡ ὁσημέραι ἐμπεδουμένη ἐκτίμησις τῆς κοινωνίας πρὸς τὸ ἔργον καὶ τοὺς καρποὺς τῶν Σχολείων τούτων, ὡς καὶ ἡ πρόθυμος ἀρωγὴ τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ ἀρκετῶν ἐφημερίων, ἐνοριακῶν ἐπιτρόπων καὶ ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν».

Ἀπολογητικαὶ Μελέται.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Ὁ ἰσχυρισμὸς ἐν τούτοις τοῦ καθηγητοῦ Δοντᾶ, καθ' ὃν ὁ Lamarck ὑπεστήριξεν ὅτι «τὰ ψυχικὰ φαινόμενα τῶν τε ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου δὲν ὀφείλονται εἰς ἀρχὴν ἀνωτέραν καὶ ὑπερφυσικήν, ἡ δὲ μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων ψυχολογικὴ διαφορὰ δὲν εἶνε ποιοτική, ἀλλὰ μόνον ποσοτική[1]», δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῶν πραγμάτων καὶ δὲν διερμηνεύει τὰ ἀληθινὰ φρονήματα τοῦ Lamarck. Διότι ναὶ μὲν ὁ Lamarck εἰσηγεῖται ὡς ἁπλῆν ὑπόθεσιν τὴν καταγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τετραχείρου τινος, τὸ ὁποῖον θὰ ἐγκατέλιπε τὴν ἐπὶ τῶν δένδρων διαβίωσιν καὶ θὰ προσέλαβε, χάρις εἰς τὴν κοινωνικήν του ζωήν, ἄλλας ἀνάγκας καὶ ἄλλους χαρακτῆρας. Εὐθὺς ὅμως παραμερίζει ὁ ἴδιος τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καὶ τερματίζει τὸ ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους ἀφιερωμένον κεφάλαιον διὰ τῶν ἑξῆς: «Τοιαῦται θὰ ἦσαν αἱ σκέψεις, τὰς ὁποίας θὰ ἠδύνατό τις νὰ κάμῃ, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος δὲν διεκρίνετο τῶν ζώων διὰ τῶν χαρακτήρων τῆς ὀργανώσεώς του καὶ ἐὰν ἡ καταγωγή του δὲν ἦτο διάφορος τῆς καταγωγῆς ἐκείνων»[2].

Ἐπὶ πλέον ἡ Λαμάρκειος θεωρία δέον νὰ καταταχθῇ εἰς τὰς τ ε λ ο λ ο γ ι κ ὰ ς ἐκθέσεις τῆς ἐξελίξεως, αἵτινες παραδέχονται σκοπιμότητα ἐν τῇ ἐξελίξει καὶ προδιατεταγμένην τάξιν ἢ σχέδιον προδιαγεγραμμένον ἐξυπηρετούμενον ὑπ' αὐτῆς. Ὑπὲρ τούτου δὲ συνηγορεῖ, πρῶτον μὲν τὸ ὅτι ὁ Lamarck ἐξεδέχετο τὰς εἰς τὰ διάφορα ἄτομα ἐπερχομένας μεταβολὰς ὡς προερχομένας ἐκ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐνσυνειδήτου καὶ σκοπίμου προσαρμογῆς αὐτῶν πρὸς τὸ περιβάλλον συνεπείᾳ ἐσωτερικῆς ὠθήσεως, τὴν ὁποίαν προκαλεῖ ἡ παρουσιαζομένη νέα ἀνάγκη· οὕτω δὲ ἡ ἐπερχομένη μεταβολὴ συντελεῖται ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς προσαρμογῆς τοῦ ἐξελισσομένου ἀτόμου πρὸς τὰς νέας φυσικὰς συνθήκας, ὑφ' ἃς ἤδη διαβιοῖ. Ἔπειτα δὲ ὁ τελολογικὸς χαρακτὴρ τῆς Λαμαρκείου θεωρίας ἐπιβεβαιοῦται καὶ ἐκ τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν παρέχει εἰς τὸν Δημιουργικὸν παράγοντα ἐν τῇ δι' ἐξελίξεως ἀποτελέσει τῆς κλίμακος τῶν φυτικῶν καὶ ζωϊκῶν ὄντων. Τὴν κλίμακα ταύτην, ὡς ἐσημειώσαμεν ἤδη, ἐκδέχεται ὁ Lamarck ὅτι ἀπετελέσθη διὰ τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ὑπερτάτου Δημιουργοῦ, καὶ ὅτι ἀποτελεῖ τὴν γενικὴν καὶ ἀμετακίνητον τάξιν, τὴν ὁποίαν ὁ Ὕψιστος οὗτος Δημιουργὸς ἐδημιούργησεν ἐν τῷ παντί[3]. Καὶ δὲν διστάζει νὰ διακηρύξῃ ὁ Lamarck, ὅτι «ἀναμφιβόλως οὐδὲν ὑφίσταται εἰ μὴ διὰ τῆς θελήσεως τοῦ Ὑπερτάτου Δημιουργοῦ πάντων τῶν πραγμάτων. Δυνάμεθα ὅμως ἡμεῖς νὰ τοῦ καθορίσωμεν κανόνας ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς θελήσεώς Του καὶ νὰ ὁρίσωμεν τὸν τρόπον, τὸν ὁποῖον ἠκολούθησε πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν; Βεβαίως οἱαδήποτε καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ θέλησίς του, τὸ ἄπειρον τῆς δυνάμεώς του εἶνε πάν-

(1) Φυσιολογία τοῦ ἀνθρώπου, Τόμ. Β. σελ. 601.
(2) Παρὰ de Sinéty ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 1797.
(3) Philosophie Zoologique Τομ. Α σελ. 113.

'Ηθικοκοινωνικά

ΤΟ ΜΩΡΟΝ ΦΟΒΗΤΡΟΝ

Τὸ μεγάλο ἐκεῖνο ψεῦδος, μὲ τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον προσεπάθησαν οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας νὰ δηλητηριάσουν τὴν σύγχρονόν μας κοινωνίαν, ὅτι τάχα ἡ Ἐπιστήμη ἀνέτρεψε τὴν Θρησκείαν, ὅτι τὴν ἀπέδειξεν ἄχρηστον μεσαιωνικὴν πρόληψιν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι θὰ ζήσουν εὐτυχέστεροι μὲ τὰς τεχνικὰς προόδους καὶ τὸν οἰκονομικὸν «λιμπεραλισμόν», τὸ ψεῦδος αὐτὸ ὑποχωρεῖ πλέον ἐμπρὸς εἰς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας. Ἐσχημάτισε πρὸς καιρὸν ἕνα μαῦρο σύννεφο, ἐσκέπασε τὴν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία συνήθως «φιλεῖ κλέπτεσθαι», κατεπτόησε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀλλὰ διελύθη γρήγορα. Ἡ Ἐπιστήμη διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν διεκήρυξεν, ὅτι δὲν ἐννοεῖ νὰ ὑπηρετῇ εἰς τὸ ψεῦδος. Τὸ γεγονὸς δὲ αὐτὸ ἀναγκάζονται νὰ τὸ παραδεχθοῦν πλέον καὶ οἱ δημιουργοὶ τοῦ ψεύδους. Καὶ ἂν εἰς τὰ λαϊκὰ φύλλα των ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ ἀναμασσοῦν τὸ ψεῦδος τοῦτο, διότι ἔχει ἀκόμη πέρασιν εἰς τὸν λαόν, εἰς τὰ περιοδικά των, ὅσα ἀπευθύνονται εἰς ἐκείνους ποὺ δὲν ἀπατῶνται τόσον εὔκολα, ὁμολογοῦν ὅτι τώρα οἱ ἐπιστήμονες «παίρνουν τίς ἰδεαλιστικὲς θέσεις τῆς θρησκείας».

Οἱ ἄνθρωποι λοιπόν, ἔπειτα ἀπὸ τὰς θλιβερὰς περιπετείας, εἰς τὰς ὁποίας τοὺς ἔρριψε τὸ ψεῦδος αὐτό, στρέφονται πάλιν πρὸς τὸ φῶς τῆς Θρησκείας, πρὸς τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς, πρὸς τὸν Χριστόν. Καὶ προτήτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους οἱ νέοι. Διότι οἱ νέοι μὲ τὸ ὑγιέστερον ἠθικὸν αἰσθητήριον ποὺ ἔχουν, ᾐσθάνθησαν ἐνωρίτερα τὴν ἀνάγκην τοῦ φωτὸς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἠθικῆς τροφῆς.

Ἀλλὰ προτοῦ ἀκόμη ἰδοῦν καλά—καλὰ τὸ φῶς, προτοῦ συνειθίσουν κάπως εἰς τὸ φῶς τὰ ἐκ τοῦ σκότους τοῦ ψεύδους βλαμμένα μάτια των, προτοῦ ἀπολαύσουν τὴν τέρψιν καὶ τὴν θερμότητά του, παρουσιάζεται ἐμπρός των ἄλλος παμπάλαιος ἀπατεὼν καὶ κλείει τὴν θέαν. Ὁ ἀπατεὼν αὐτὸς εἶναι ὁ κόσμος. Ἐπειδὴ ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἔγινεν ἀκόμη τὸ περιβάλλον ἐκεῖνο, ποὺ θέτει ἐπάνω ἀπὸ κάθε ἄλλο προσὸν καὶ στόλισμά του τὴν ἀλήθειαν· ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει τὸ πλατύτερον περιβάλλον, ποὺ ἐγνώρισε βαθειὰ καὶ ἔζησε πραγματικὰ τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ κυριαρχεῖ ἀκόμη τὸ ἀληθῶς καθυστερημένον περιβάλλον τῶν λεγομένων «ἀνωτέρων τάξεων»—τῶν τάξεων δηλαδὴ ἐκείνων ποὺ ἀνεπτύχθησαν μέσα εἰς τὸ ψεῦδος—τὸ περιβάλλον τῶν κοσμικῶν κύκλων, ποὺ ζοῦν τὴν ὑλιστικὴν ζωὴν καὶ δὲν θέλουν ποτὲ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια, διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ θρησκευτικὴ ἀλήθεια καὶ ζωὴ εὑρίσκει ἀντίδρασιν· ἀντίδρασιν κρυπτὴν καὶ λανθάνουσαν, ἢ—τὸ συνηθέστερον—φανερὰν καὶ ἔκδηλον. Ὁ δὲ νέος ἢ ἡ νέα ποὺ θὰ ὁμολογήσῃ Χριστὸν καὶ θὰ ἀποδειχθῇ ὅτι θέλει νὰ ζῇ πράγματι χριστιανικά, θὰ γίνῃ ἀντικείμενον εἰρωνείας, χλευασμοῦ, «κοτσομπολιοῦ»· θὰ ἀγνοηθῇ, θὰ τεθῇ εἰς τὸ περιθώριον· θὰ παραγκωνισθῇ, ὅταν πρόκειται νὰ πάρῃ τὴν θέσιν ποὺ τοῦ ἀξίζει, θὰ ἀδικηθῇ, ἐνίοτε καὶ θὰ διωχθῇ. Διὰ τοῦτο ὁ κόσμος παρουσιάζεται ἐμπρὸς εἰς τοὺς νέους ὡς φόβητρον, φόβητρον μωρὸν βεβαίως καὶ κατ' οὐσίαν ἀνίκανον νὰ βλάψῃ ὅσον ἀπειλεῖ, ἀλλὰ πάντως φόβητρον, ποὺ ἀναγκάζει τοὺς δειλοὺς καὶ ἀστηρίκτους νέους νὰ σπεύδουν νὰ φανοῦν κοσμικοί, πολλάκις πολὺ κοσμικοί.

Νὰ φανοῦν, εἶπα· κυρίως νὰ φανοῦν. Διότι δὲν εἶναι τόσον κοσμικοί, ὅσον προσπαθοῦν νὰ φαίνωνται, εἶναι δὲ ἀσυγκρίτως ὀλιγώτερον κακοὶ ἀπὸ ὅ,τι δείχνουν. Τοὐναντίον, κατὰ βάθος εἶναι καλαῖς καρδιαῖς. Κατὰ κανόνα εἶναι τοιοῦτοι οἱ νέοι—ἐκτὸς ὡρισμένων καὶ σπανίων ἐγκληματικῶν τύπων. Διότι οἱ νέοι—νέους δὲ λέγοντες, ἐννοοῦμεν τὴν νεότητα, τὴν νεαρὰν ἡλικίαν καὶ τῶν δύο φύλων, ἀγόρια καὶ κορίτσια—εἶναι τρυφερὰ βλαστάρια, ποὺ δὲν ἐδηλητηρίασεν ἀκόμη τὸ σκουλῆκι τῆς ἁμαρτίας καὶ δὲν ἐμάρανεν ἀκόμη ὁ λίβας τῆς κακίας. Ἀλλὰ θέλουν νὰ φαίνωνται περισσότερον κοσμικοὶ ἀπὸ ὅ,τι εἶναι. Ἡ ἁπαλὴ ἀκόμη καρδία των καταπτοεῖται εὔκολα· καὶ ἡ νεαρὰ ἡλικία των εἶναι ἡ περισσότερον εὐπρόσβλητος ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν τῆς ἀνθρωπαρεσκείας. Διὰ νὰ ἀρέσουν εἰς τὸν κόσμον, σπεύδουν νὰ παρουσιάζωνται κοσμικώτεροι τοῦ κόσμου.

Εἰς ἕνα συνέδριον τῆς Βουδαπέστης, ποὺ ἔγινε πρό τινων μηνῶν, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβαν μέρος 15 χιλιάδες νέοι, πολὺ ὀρθῶς ὁ καρδινάλιος Σερέδι ἐτόνισεν, ὅτι τὸ πρῶτον καὶ ἀπαραίτητον προσόν, μὲ τὸ ὁποῖον οἱ νέοι θὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν κόσμον, εἶναι τὸ θάρρος. Πλεῖστοι, εἶπε, μολονότι ἔχουν πεισθῆ περὶ τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας, ἐν τούτοις εἶναι αἰχμάλωτοι τῆς ἀνθρωπαρεσκείας.

Ἀλλὰ τὴν ἀνθρωπότητα τὴν ἔσωσε πάντοτε τὸ θάρρος, καὶ μάλιστα τὸ θάρρος ἐκεῖνο ποὺ προέρχεται ὄχι ἀπὸ μίαν ἀσύνετον καὶ παράλογον τόλμην, ἢ ἀπὸ τὴν τόλμην τῆς κακίας· ἀλλὰ τὸ θάρρος, ποὺ ἐκπηδᾷ ἀπὸ καρδίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐθησαυρίσθη ὡς πίστις, ὡς πεποίθησις, ὡς ζωὴ σφύζουσα, ἡ ἀλήθεια, ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια.

τοτε τὸ αὐτό, καὶ καθ' οἱονδήποτε τρόπον καὶ ἂν ἐξετελέσθη ἡ ὑπερτάτη αὐτὴ θέλησις, τίποτε δὲν δύναται νὰ μειώσῃ τὸ μεγαλεῖόν της»(4).

Τοσαῦτα περὶ τῆς Λαμαρκείου θεωρίας.

(4) Αὐτόθι σελ. 56.

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. Β', Ρωμ. β' 10—16).

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς»,σελ.453.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. Β' Ματθ. δ' 18—23.

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς»,σελ.13.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Τὰ ἔργα μας.

Τοὺς πρώτους μαθητάς Του εὗρεν ὁ Κύριος ἀπησχολημένους εἰς τὸ καθημερινόν των ἔργον. Ἦσαν πτωχοὶ ψαράδες καὶ κανεὶς δὲν ἐδίδεν εἰς αὐτοὺς πολλὴν προσοχήν. Ἀναμφιβόλως ὅμως εἰργάζοντο τὸ πτωχικόν των ἔργον μὲ φόβον Θεοῦ, μὲ εἰλικρίνειαν καὶ μὲ τιμιότητα. Δι' αὐτὸ καὶ ἦλθεν ὁ Κύριος εἰς ἐπίσκεψιν καὶ συνάντησίν των. Παρέβλεψε τόσους ἄλλους, μεγάλους καὶ ἐπισήμους, καὶ μόνον τοὺς ψαράδες ἐκείνους εὗρεν ἀξίους διὰ νὰ τοὺς καλέσῃ πλησίον Του καὶ νὰ τοὺς ἀναθέσῃ ἔργον ἀσυγκρίτως ὑψηλότερον καὶ τιμιώτερον.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ .... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1

Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ
πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ
Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

Ἐὰν σήμερον ἐπρόκειτο νὰ ἐπισκεφθῇ ὁ Χριστὸς τοὺς ἐργαζομένους, εἴτε ἐπιστήμονες εἶνε οὗτοι, εἴτε βιομήχανοι καὶ ἔμποροι, εἴτε ἄλλοι ἐπαγγελματίαι καὶ ἐργάται, πόσους ἄρά γε θὰ εὕρισκεν ἀξίους τῆς ἐκτιμήσεώς Του καὶ τῆς ἀγάπης Του; Πόσοι δὲ θὰ ἠμποροῦσαν νὰ βεβαιώσουν ὅτι ἐργάζονται μὲ εὐσυνειδησίαν καὶ τιμιότητα, ὅπως οἱ ἁπλοϊκοὶ ἐκεῖνοι ψαράδες τῆς Γαλιλαίας; Καὶ πόσοι ἑπομένως εἰμποροῦν νὰ ἔχουν πεποίθησιν, ὅτι ὁ Θεὸς βλέπει τὸ ἔργον των μὲ ἐκτίμησιν καὶ εἶνε ἕτοιμος νὰ τοὺς βοηθήσῃ καὶ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς ἕνα μέλλον ἀνώτερον καὶ ἐνδοξότερον; Ὅλοι σχεδὸν ἐργάζονται καὶ μοχθοῦν εἰς τὸν σκληρὸν τῆς ζωῆς ἀγῶνα. Ἀσφαλῶς, ὅμως, δὲν εἶνε πολλὰ τὰ ἔργα ποὺ φέρουν τὴν σφραγῖδα τῆς τιμιότητος, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης. Πολὺ συχνὰ ἡ ἐργασία τοῦ ἑνὸς καταντᾷ ἀληθινὴ ἐκμετάλλευσις εἰς βάρος τῶν ἄλλων, μέσον πλεονεξίας καὶ ἀδικίας καὶ ἁρπαγῆς καὶ αἰσχροῦ πλουτισμοῦ.

Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ θέσουν εἰς ἑαυτοὺς ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι. Εἶνε τὸ ἔργον μου σύμφωνον πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ; Τὸ ἐργάζομαι μὲ δικαιοσύνην καὶ εἰλικρίνειαν καὶ ἀγάπην; Καὶ εἰμπορῶ ἑπομένως νὰ εἴπω ὅτι τὸ ἔργον μου εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν εὐλογίαν καὶ προστασίαν τοῦ Θεοῦ; Τὴν ἀπάντησιν θὰ δώσῃ ἡ ἀπροκατάληπτος ἐξέτασις τῶν πραγμάτων καὶ ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως ἑνὸς ἑκάστου. Εἰς τὴν ἀπάντησιν δὲ αὐτὴν θὰ εὕρωμεν τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον παρουσιάζονται πολλάκις αἰφνίδιαι οἰκονομικαὶ καταστροφαί, ζημίαι μεγάλαι καὶ ἀπροσδόκητοι. Διότι, πολὺ συχνά, δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο ὅλα αὐτά, παρὰ ἡ δικαία τιμωρία μιᾶς ἐργασίας, ἡ ὁποία θεμέλιον καὶ ἀρχὴν εἶχε τὸ ψεῦδος, τὴν ἀπάτην, τὴν πλεονεξίαν, τὴν ἀδικίαν.

Ἂς προσέξωμεν λοιπὸν εἰς τὰ ἔργα μας. Ἂς προσέχωμεν νὰ τὰ ἐργαζώμεθα καθὼς ὁ Θεὸς διατάσσει. Καὶ ἂς μὴ λησμονῶμεν ποτὲ ὅτι ὁ Θεὸς παρακολουθεῖ καὶ βλέπει τὸ ἔργον μας. Ἀναλόγως δὲ πρὸς αὐτό, θὰ μᾶς κρίνῃ ἀξίους τῆς ἀγάπης Του ἢ ἀξίους τῆς δικαίας ὀργῆς Του.

Ὁ θησαυρὸς τῆς ὁμονοίας.

Εἰς τὸ ἔργον τῆς ἁλιείας εἰργάζοντο μαζῇ οἱ ἀδελφοὶ Ἀνδρέας καὶ Πέτρος. Ὁμοίως καὶ οἱ ἀδελφοὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, μαζῇ μὲ τὸν πατέρα των Ζεβεδαῖον, συνειργάζοντο ἁρμονικῶς εἰς τὸ ἴδιον ἔργον. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ καί, περισσότερον, τὸ ὅτι οἱ ἀδελφοὶ αὐτοὶ ἐδέχθησαν τὴν πρόσκλησιν τοῦ Χριστοῦ μὲ μίαν ψυχὴν καὶ καρδίαν καὶ ἀφῆκαν τὸ ἔργον των, μαρτυρεῖ πόση ὁμόνοια καὶ πόση ἁρμονία φρονημάτων καὶ αἰσθημάτων ἐβασίλευεν εἰς τὰς εὐσεβεῖς ψυχάς των. Εἰμποροῦμεν λοιπὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι παρουσιάζουν παράδειγμα ἀξιοθαύμαστον οἰκογενειακῆς ἀγάπης καὶ ὁμονοίας.

Πόσαι ὅμως οἰκογένειαι ἔχουν νὰ παρουσιάσουν ὁμόνοιαν καὶ συνεργασίαν; Εἶνε τόσον συχνὰ καὶ τόσον θλιβερὰ τὰ δράματα, τὰ ὁποῖα σημειώνονται ἐντὸς τῶν οἰκογενειῶν, καὶ εἶνε τόσα ὅσα δὲν φθάνουν εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, ὥστε καταντᾷ πραγματικὸν φαινόμενον ἡ οἰκογένεια ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν βασιλεύει ὁμόνοια, εἰρήνη, ἑνότης, ἀγάπη πραγματική.

Τί συμβαίνει, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ εἰς μίαν οἰκογένειαν ὁ θησαυρὸς τῆς ὁμονοίας; Ἀσφαλῶς ἐκεῖ δὲν κατοικεῖ ὁ Θεός. Δὲν εὑρίσκεται ἐκεῖ ἡ χάρις καὶ ἡ εὐλογία Του. Τὰ πρόσωπα τῆς οἰκογενείας δὲν τὰ ἐμπνέει ὁ Θεός, ἀλλ' ὁ κακὸς δαίμων, ὁ ὁποῖος προκαλεῖ καὶ ὑποδαυλίζει τὰς διχονοίας, τὰς διαιρέσεις, τὰς φιλονεικίας, τὰς συγκρούσεις, τὰς ἔχθρας. Καὶ δὲν ὑπάρχει θέαμα θλιβερώτερον ἀπὸ τὸ θέαμα ἀνθρώπων, διὰ τοὺς ὁποίους ὑπάρχουν δεσμοὶ αἵματος, δεσμοὶ τῆς αὐτῆς ἀνατροφῆς καὶ στέγης, καὶ οἱ ὁποῖοι ἐν τούτοις εὑρίσκονται ξένοι πρὸς ἀλλήλους, ἀκόμη δὲ καὶ ἐχθροί.

Ὑπὸ τοὺς ὅρους αὐτοὺς εἶνε φυσικὸν νὰ ἐπέλθῃ μίαν ἡμέραν τὸ ὁριστικὸν ναυάγιον. Ἡ οἰκογένεια θὰ διαλυθῇ καὶ αὐτὸ θὰ εἶνε ζημία σοβαρὰ διὰ τὰ ἔνοχα μέλη τῆς οἰκογενείας. Διότι θὰ στερηθοῦν τῆς ἀγάπης καὶ βοηθείας, τὴν ὁποίαν θὰ εἶχον εἰς μίαν ὁμονοοῦσαν οἰκογενειακὴν ζωὴν καὶ θ' ἀναγκασθοῦν νὰ ζητήσουν στήριγμα εἰς ἀνθρώπους ξένους, εἰς τὴν εἰλικρίνειαν τῶν ὁποίων καὶ τὴν ἀγάπην δὲν θὰ ἔχουν ἐμπιστοσύνην.

Θέλομεν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν οἰκογενειακήν; Μόνον ὁ Χριστὸς εἰμπορεῖ νὰ τὴν δώσῃ. Ἂς ἐγκαταστήσωμεν τὸν Χριστὸν ἐντὸς τῆς οἰκογενείας. Τὸ Εὐαγγέλιόν Του ἂς γίνῃ ὁ διδάσκαλος ὅλων, μεγάλων καὶ μικρῶν. Ὁ νόμος τοῦ Χριστοῦ ἂς ἐμπνέῃ ὅλην τὴν οἰκογένειαν, διὰ νὰ ἔχωμεν εἰς ἀντάλλαγμα τὸν ἀνεκτίμητον θησαυρὸν τῆς ὁμονοίας, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης.

Παράδειγμα πειθαρχίας.

Ὡς νὰ ἦσαν στρατιῶται πειθαρχικοὶ καὶ συνειθισμένοι νὰ ἐκτελοῦν ἀνωτέρας διαταγάς, οἱ τέσσαρες ἀπόστολοι ὑπήκουσαν ἀμέσως εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Σωτῆρος. Ἀπεχαιρέτησαν τὸν πατέρα των, ἀφῆκαν τὰ δίκτυα καὶ τὰ πλοῖα, ἐγκατέλιπαν τὸ ἐπάγγελμά των, διὰ ν' ἀφοσιωθοῦν εἰς τὸν θεῖον Διδάσκαλον.

Ἔδειξαν λοιπὸν οἱ Ἀπόστολοι ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ὑπακοὴν ἀξιοζήλευτον εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Ἔδειξαν ὑπακοήν, ἡ ὁποία ἐζήτει ἀπὸ αὐτοὺς θυσίας· ὑπακοήν, ἡ ὁποία τοὺς ἐκάλει εἰς ἔργον νέον καὶ ἄγνωστον, εἰς μέλλον ἄδηλον καὶ ἀβέβαιον· ὑπακοὴν εἰς πρόσωπον, τὸ ὁποῖον μόλις πρὸ ὀλίγου εἶχαν γνωρίσει. Ἐν τούτοις ἡ καρδία των τοὺς εἶχε πληροφορήσει ἀρκετὰ καὶ ἐνόησαν ἀμέσως ποῖον ἦτο τὸ καθῆκον καὶ τὸ ψυχικόν των συμφέρον. Δι' αὐτὸ ἀφῆκαν εὐχαρίστως τὰ πάντα, διὰ ν' ἀκολουθήσουν τὸν Κύριον.

Δὲν ὑπῆρξε δὲ ἡ ὑπακοή των ἐκείνη καρπὸς στιγμιαίου τινὸς καὶ παροδικοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Διότι ἰδού, ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης, εἶνε ἀχώριστοι μαθηταὶ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Εὑρίσκονται πάντοτε εἰς τὸ πλευρόν Του καὶ ἀκούουν τὴν διδαχήν Του. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάστασίν Του, ἐξέρχονται εἰς τὸ κήρυγμα [illegible] ὅλα τὰ ἔθνη, διὰ νὰ ἐκτελέσουν ἐντολὴν τοῦ Σωτῆρος, [illegible] δεικνύουν τὴν ἀφοσίωσιν καὶ ὑποταγήν των μέχρι θαν[illegible]

Τοιαύτην ὑπακοὴν ζητεῖ ὁ Κύριος ἀπὸ ὅλους τοὺς ὀπαδούς Του. Τὴν ζητεῖ ὄχι διὰ τὸν ἑαυτόν Του, ἀλλὰ διὰ τὴν ἰδικήν μας ὠφέλειαν. Τὴν ζητεῖ, διὰ νὰ μᾶς φωτίσῃ, νὰ μᾶς

ἁγιάσῃ, νὰ μᾶς δοξάσῃ, νὰ μᾶς κάμῃ μακαρίους καὶ εὐτυχεῖς αἰωνίως.

Ἐν τούτοις, οἱ περισσότεροι ἀπὸ ἡμᾶς δυστροποῦν καὶ δὲν ἀνέχονται τὸν ἐλαφρὸν ζυγὸν τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν ἐνθουσιαζώμεθα καὶ ἀρχίζωμεν ζωὴν χριστιανικήν, μετ' ὀλίγον λησμονοῦμεν τὰ πάντα καὶ ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὸν Χριστόν. Καὶ ὅταν ἐκτελοῦμεν τὸ θέλημά Του, δὲν τὸ ἐκτελοῦμεν μὲ προθυμίαν καὶ εὐχαρίστησιν. Ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸν Κύριον μᾶς φαίνεται κάπως βαρεῖα, καθῆκον κουραστικόν. Ὑπάρχουν δὲ καὶ πολλοί, οἱ ὁποῖοι φαντάζονται καὶ ὡς ἐπιζήμιον τὸ καθῆκον αὐτὸ τῆς ὑπακοῆς.

Καὶ ὅμως, ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸν Σωτῆρα καὶ Κύριον εἶνε ἡ μόνη ἀσφάλεια καὶ εἰρήνη καὶ σωτηρία. Ποῖος εἰμπορεῖ νὰ εἴπῃ ὅτι οἱ Ἀπόστολοι ἐζημιώθησαν, διότι ἠκολούθησαν τὸν Χριστόν; Καὶ μέσα εἰς τὰς θλίψεις των καὶ τοὺς διωγμοὺς ᾐσθάνοντο ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς, ὥστε νὰ μὴ ἀφίνουν ποτὲ τὸν καλὸν ἀγῶνα. Ἐθυσίασαν μικρὰ καὶ ἐπίγεια, ἀλλ' ἐκέρδισαν τὰ μεγάλα καὶ τὰ οὐράνια. Ὁμοίως καὶ ἡμεῖς, ἐὰν ἀκολουθήσωμεν μὲ πλήρη ἀπόφασιν τὴν χριστιανικὴν ζωήν, δὲν θὰ ἀργήσωμεν νὰ εὕρωμεν τὴν εἰρήνην καὶ ἀνάπαυσιν τῆς καρδίας, τὴν παρηγορίαν, τὴν ἐλπίδα, τὸ θάρρος, μίαν νέαν εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν τώρα δὲν ὑποπτεύομεν καὶ ἡ ὁποία εἶνε καρπὸς τῆς πίστεως καὶ τῆς ὑπακοῆς εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Μεγάλου Βασιλείου

ΟΜΙΛΙΑ Η΄
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΑΗΜΕΡΟΝ

Ἄλλο μὲν λοιπὸν εἶναι τὸ γένος τῶν σαρκοφάγων καὶ ἄλλη κατασκευὴ ἁρμόζουσα εἰς τὸν τρόπον τῆς ζωῆς των, νύχια μυτερὰ καὶ ράμφος γυριστὸν καὶ πτερὰ ὀξέα, ὥστε καὶ εὐκόλως νὰ συλλαμβάνεται τὸ θήραμα καὶ ἀφοῦ κατασπαραχθῇ νὰ γίνεται τροφὴ ἐκείνου ποῦ τὸ συνέλαβεν. Ἄλλη ἡ κατασκευὴ τῶν τρεφομένων μὲ σπόρους καρπῶν. Ἄλλη τῶν τρεφομένων ἀπὸ πᾶν ὅ,τι εὕρουν. Καὶ μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὑπάρχουν πλεῖσται διαφοραί [ὅπως καὶ μεταξὺ τῶν ἰχθύων]. Ἄλλα μὲν ἐξ αὐτῶν ζοῦν κατ' ἀγέλας, πλὴν τῶν ἁρπακτικῶν· αὐτὰ δὲ καμμίαν συντροφιὰν δὲν κάμνουν, ἐκτὸς μόνον τοῦ συνδυασμοῦ των κατὰ τὰς συζυγίας. Ἀναρίθμητα ὅμως ἄλλα ἔχουν προτιμήσει νὰ ζοῦν πολλὰ μαζί, ὅπως αἱ περιστεραὶ καὶ οἱ γέρανοι καὶ τὰ ψαρώνια καὶ οἱ κολιοί(1). Πάλιν μεταξὺ αὐτῶν ἄλλα μὲν εἶναι ἄνευ ἀρχηγοῦ καὶ τρόπον τινὰ ζοῦν ἀνεξάρτητα, ἄλλα δὲ καταδέχονται νὰ ὑποτάσσωνται εἰς ἀρχηγόν, ὅπως οἱ γέρανοι.

Ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλη μεταξὺ αὐτῶν διαφορά, κατὰ τὴν ὁποίαν ἄλλα μὲν εἶνε ἐπιδημητικὰ καὶ ἐγχώρια(2), ἄλλα δὲ ἔχουν φυσικὸν ἰδίωμα νὰ ταξειδεύουν πολὺ μακράν, καὶ ὅταν προσεγγίζῃ ὁ χειμών, ἀναχωροῦν. Πολλὰ ἐκ τῶν πτηνῶν διὰ τῆς ἀνατροφῆς γίνονται ἥμερα καὶ οἰκιακά, ἐκτὸς βεβαίως τῶν ἀδυνάτων, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν ὑπερβολικήν των δειλίαν καὶ ἀδυναμίαν δὲν ἀνέχονται τὴν συνεχῆ ἐνόχλησιν τῆς χειρός. Μερικὰ δὲ ἐκ τῶν πτηνῶν ζοῦν πλησίον τοῦ ἀνθρώπου καὶ διαμένουν εἰς τὰ αὐτὰ μὲ ἡμᾶς οἰκήματα· ἄλλα δὲ κατοικοῦν εἰς τὰ ὄρη καὶ ἀγαποῦν τὴν ἐρημίαν. Μεγίστη δὲ διαφορὰ ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν ἰδιότητα τῆς φωνῆς ἑκάστου. Διότι ἄλλα μὲν ἐκ τῶν πτηνῶν εἶναι πολύλαλα καὶ φλύαρα, ἄλλα δὲ σιωπηλά. Καὶ ἄλλα μὲν εἶναι ᾠδικὰ καὶ πολύφωνα, ἄλλα δὲ παντελῶς ἄμουσα καὶ ἐστερημένα ᾠδῆς. Καὶ ἄλλα μὲν εἶναι μιμητικά, διότι ἔχουν τὴν ἱκανότητα τῆς μιμήσεως ἢ ἐξασκήσεως· ἄλλα δὲ ἔχουν μονότονον καὶ ἀμετάβλητον φωνήν. Εἶναι ὑπερήφανος ὁ κόκορος, φιλόκαλον τὸ παγῶνι, λάγνοι αἱ περιστεραὶ καὶ αἱ κατοικίδιαι ὄρνιθες, ἔχουσαι πάντοτε τὴν πρὸς τεκνογονίαν ἐπιθυμίαν. Ἡ πέρδιξ εἶνε δολερὰ καὶ ζηλότυπος, ἀποκρύπτουσα μὲ πανουργίαν ἀπὸ τοὺς κυνηγοὺς τὰς διαθέσεις της ὥστε νὰ μὴ τὴν συλλαμβάνουν.

Ἀναρίθμητοι, ὅπως εἴπομεν, εἶναι αἱ διαφοραὶ καὶ τῶν πράξεων καὶ τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς των. Μερικὰ δὲ ἐκ τῶν ἀλόγων ζώων ζοῦν κατὰ πολιτείας, ἐὰν βέβαια γνώρισμα τῆς πολιτείας εἶναι νὰ συντελῇ ἡ ἐνέργεια τῶν ἐπὶ μέρους ἀτόμων εἰς τὴν κοινὴν πάντων ὠφέλειαν, ὅπως δύναταί τις νὰ ἴδῃ εἰς τὰς μελίσσας. Διότι αἱ μέλισσαι ἔχουν κοινὴν μὲν κατοικίαν, κοινὴν δὲ πτῆσιν, μίαν δὲ ὅλαι ἐργασίαν· καὶ τὸ σπουδαιότερον ὅτι ἐργάζονται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν βασιλέως(3) καὶ ταξιάρχου, μὴ καταδεχόμεναι νὰ πετάξουν προτήτερα καὶ νὰ ἔλθουν εἰς τὰ λειβάδια προτοῦ ἰδοῦν τὸν βασιλέα νὰ πετάξῃ πρῶτος. Ὁ δὲ βασιλεὺς δὲν ἐκλέγεται ὑπ' αὐτῶν (διότι πολλάκις ἡ ἀκρισία τοῦ λαοῦ ἀναβιβάζει εἰς τὴν ἀρχὴν τὸν χειρότερον), οὐδὲ λαμβάνει τὴν ἀρχὴν διὰ κληρώσεως (διότι αἱ συμπτώσεις τῶν κλήρων εἶναι ἄλογοι, δίδουσαι πολλάκις τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν τελευταῖον πάντων), οὐδὲ ἐγκαθίσταται βασιλεὺς ἐκ πατρικῆς διαδοχῆς (διότι καὶ αὐτοί—οἱ ἐκ διαδοχῆς—ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γίνονται ἀπαίδευτοι καὶ ἀμαθεῖς πάσης ἀρετῆς, ἕνεκα τῆς τρυφῆς καὶ τῆς κολακείας)· ἀλλὰ τὸ πρωτεῖον ἐπὶ πάντων τὸ ἔχει ἐκ φύσεως, ἕνεκα τῆς ὑπεροχῆς κατὰ τὸ μέγεθος καὶ κατὰ τὸ σχῆμα καὶ κατὰ τὴν πραότητα τοῦ χαρακτῆρος. Διότι ἔχει μὲν κεντρὶ ὁ βασιλεύς, ἀλλὰ δὲν τὸ χρησιμοποιεῖ διὰ νὰ ἀμυνθῇ. (Ἀκολουθεῖ)

Η ΠΑΓΙΣ ΤΟΥ ΘΗΡΕΥΤΟΥ

3. Ἀλλ' ἡ παγὶς τοῦ θηρευτοῦ συνδέεται συχνὰ μὲ τὴν εὐχαρίστησιν καὶ τὸ κέρδος. Τὸ μὲν πτηνὸν πηγαίνει εἰς τὴν παγίδα, διὰ νὰ πάρῃ τὴν τροφὴν τὴν ὁποίαν βλέπει ἐκεῖ ἕτοιμον. Τὸ δελεάζει τὸ δόλωμα τῆς τροφῆς, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ δι' αὐτὸ ἀνάγκην τῆς ζωῆς του. Δι' αὐτῆς ὅμως εὑρίσκει τὸν θάνατον. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος πλανᾶται συνήθως εἰς τὴν παγίδα τοῦ Σατανᾶ, ὄχι δι' ἀνάγκην πραγματικήν, ἀλλὰ δι' εὐχαρίστησιν. «Δὲν ἐγνωρίσατέ ποτε, κύριε, τὰ θέλγητρα αὐτοῦ ποὺ ἐπιδιώκω, διότι ἄλλως ποτὲ δὲν θὰ μὲ ἐσυμβουλεύατε νὰ τὸ ἐγκαταλίπω». Τοιοῦτον εἶνε τὸ νόημα τῶν δικαιολογιῶν ποὺ προβάλλουν ὅσοι προχωροῦν πρὸς τὴν παγίδα. Ναί, φίλε μου, ἀλλ' ἀκριβῶς ἡ γλυκύτης του τὸ κάμνει περισσότερον ἐπικίνδυνον. Ὁ Σατανᾶς δὲν πωλεῖ ποτὲ τὰ δηλητήριά του γυμνά. Πρῶτα τὰ χρυσώνει καὶ ἔπειτα τὰ πωλεῖ. Γνωρίζει πολὺ καλά, ὅτι οἱ ἄνθρωποι θὰ

(1) Αἱ καλιακοῦδες ἢ καρακάξες.

(2) Παραμένουν δηλαδὴ διαρκῶς χειμῶνα καὶ θέρος εἰς τὸ ἴδιον μέρος.

(3) Βασιλέα ὠνόμαζαν μέχρι πρὸ 200 ἐτῶν τὴν βασίλισσαν τῶν μελισσῶν, διότι ἐνόμιζαν ὅτι ὁ ἀρχηγὸς εἶναι ἀρσενικός.

τὰ ἀγοράσουν καὶ θὰ τὰ καταπίουν, ἐὰν προηγουμένως τὰ χρυσώσῃ. Πρόσεξε τὰς εὐχαριστήσεις καὶ τὰς τέρψεις σου. Πολλαὶ ἀπὸ αὐτὰς φαίνονται ἀθῷαι καὶ ὑγιειναί, ἀλλὰ καὶ πολλαὶ εἶνε καταστρεπτικαί. Λέγουν, ὅτι ὅπου φυτρώνουν τὰ ὡραιότερα φυτά, εἰς τὴν ρίζαν των εὑρίσκονται τὰ δηλητηριωδέστερα φείδια. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ἁμαρτίαν. Αἱ καλύτεραι ἡδοναὶ παράγουν τὰς μεγαλυτέρας ἁμαρτίας. Πρόσεχε, πρόσεχε τὰς ἡδονάς σου. Τὸ φεῖδι ποὺ ἐδηλητηρίασε τὴν Κλεοπάτραν ἐκρύπτετο εἰς κάνιστρον γεμᾶτο ἀπὸ εὐώδη ἄνθη. Ἔτσι καὶ ἡ ἁμαρτία κρύπτεται συνήθως μέσα εἰς τὰ ἄνθη τῶν ἡδονῶν μας. Ὁ Σατανᾶς προσφέρει εἰς τὸν μέθυσον τὴν γλυκύτητα τοῦ μεθύσκοντος ποτηρίου. Τὸν εὐχαριστεῖ μὲν τὸ ποτόν, ἀλλὰ κατόπιν ζαλίζει τὸ μυαλό, δηλητηριάζει τὸ σῶμα, διαφθείρει τὴν ψυχήν. Προσφέρει εἰς τὸν ἡδυπαθῆ τὰς ἡδονὰς τῆς σαρκικῆς εὐθυμίας καὶ ἡδονῆς, ἀλλὰ κάτω ἀπὸ τὸ δόλωμα αὐτὸ κρύπτει τὸ ἄγκιστρον, ποὺ θὰ τὸν πιάσῃ κατόπιν. Δίδει εἰς τὸν καθένα μας τὸ δῶρον τῆς ἰδιαιτέρας μας εὐχαριστήσεως. Μᾶς γαργαλίζει μὲ τὰς ἡδονάς, διὰ νὰ εἰμπορέσῃ νὰ κυριαρχήσῃ ἐπὶ τῆς θελήσεώς μας, καὶ οὕτω νὰ μᾶς ἔχῃ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του. Θὰ ἤθελα κάθε χριστιανὸς νὰ δώσῃ ἰδιαιτέραν προσοχὴν εἰς ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ πρᾶγμα ποὺ τοῦ ἀρέσει περισσότερον. Δὲν λέγω ὅτι πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ πάντοτε κάθε τι ποὺ τοῦ ἀρέσει, ἀλλὰ τὸν συμβουλεύω νὰ λάβῃ τὰ μέτρα του κατ᾿ αὐτοῦ. Ἀκριβῶς ὅπως ὁ Ἰώβ, ὅταν τὰ παιδιά του ἑώρταζαν εἰς τὸ σπίτι. Δὲν τοὺς ἀπηγόρευσε νὰ κάμουν αὐτό. Ἀλλὰ «Προσέφερε περὶ αὐτῶν θυσίας, κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, καὶ μόσχον ἕνα περὶ ἁμαρτίας περὶ τῶν ψυχῶν αὐτῶν· ἔλεγε γὰρ Ἰώβ· μή ποτε οἱ υἱοί μου ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῶν κακὰ ἐνενόησαν πρὸς Θεόν;» (Ἰὼβ 1, 5). Τοὺς ἐπρόσεχε πολὺ περισσότερον ὅταν ἐπανηγύριζαν, παρὰ εἰς οἱανδήποτε ἄλλην ἐποχήν. Ἂς κάμνωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ ἴδιον. Ἂς ἐνθυμούμεθα, ὅτι ἡ παγὶς τοῦ θηρευτοῦ σχετίζεται συνηθέστατα μὲ κάποιαν φαινομενικὴν διασκέδασιν ἢ ἀπόλαυσιν, ἀλλ᾿ ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ Σατανᾶ εἶνε ὄχι ἡ εὐχαρίστησίς μας, ἀλλ᾿ ἡ καταστροφή μας. (Ἀκολουθεῖ)

Ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν.

ΕΥΝΙΚΗ

Ἢ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Καθὼς ὁ Φοῖβος ἵστατο εἰς τὸν δρόμον, ἐκύτταξεν εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Παρετήρησεν, ὅτι ὁ προθάλαμος ἦτο χωρὶς διακοσμήσεις, ὅπως καὶ ἡ στοά. Ἀλλ᾿ ἐκεῖνο ποὺ τὸν ἐξέπληξε κυρίως, ἦτο ἡ ἄφιξις ἑνὸς φορείου, τὸ ὁποῖον ἐστάθη εἰς τὴν θύραν. Μία κυρία, πολυτελῶς ἐνδεδυμένη καὶ ἀκολουθουμένη ἀπὸ μίαν δούλην, κατέβη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπίτι. Εἶπε καθ᾿ ἑαυτόν, ὅτι κάποιο σημαῖνον πρόσωπον θὰ ἦτο ἐκεῖ φυλακισμένον· ἀλλὰ ποῖον νὰ ἦτο ἆρά γε τὸ ἔγκλημά του;

Μετ᾿ ὀλίγον ἄλλοι δύο ἄνθρωποι εἰσῆλθον. Δὲν ἐφαίνοντο καθόλου πλούσιοι. Ἐὰν ἔκρινε κανεὶς ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν των, θὰ συνεπέραινεν ὅτι ἀνῆκον εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀπελευθέρων δούλων. Μεγαλύτερος ἀριθμὸς ἦλθε κατόπιν, ἐπροχώρησαν πρὸς τὴν εἴσοδον, χωρὶς καμμίαν ἀντίστασιν ἐκ μέρους τοῦ φρουροῦ, ὁ ὁποῖος ἐξήταζεν ἐν τούτοις μετὰ προσοχῆς ὅλους τοὺς ἐρχομένους. Δὲν θὰ εἰμποροῦσε κανεὶς νὰ εἴπῃ ποίαν θέσιν κατεῖχον εἰς τὴν κοινωνίαν αὐτοὶ οἱ ἐπισκέπται. Ἐν τούτοις ἡ πρώτη κυρία ἦτο προδήλως ξένη. Ἡ περιβολὴ τῶν κομιστῶν της, ποὺ τὴν ἀνέμεναν πλησίον τοῦ φορείου της, ἐδείκνυεν, ὅτι εἶχε σχέσιν μὲ τὸν οἶκον τοῦ Καίσαρος. Ἦλθαν ἀκόμη δύο ἢ τρεῖς ἐπιδεικτικοὶ Ἰουδαῖοι, Ἕλληνες ἔμποροι, ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὅπως ἐπίσης καὶ δοῦλοι τῶν δύο φύλων.

Τί κόσμος εἰς αὐτὸ τὸ σπίτι! Ἐπεσκέπτοντο ἆρά γε τὸ ἴδιο πρόσωπον; Ὅλα αὐτὰ τὰ ὑποκείμενα εὑρίσκοντο φύρδην μίγδην εἰς ἐκεῖνον τὸν ἁπλοῦν προθάλαμον; Ὁ Φοῖβος ἠθέλησεν ἐκ νέου νὰ ρίψῃ μιὰ ματιά· ἀλλ᾿ ἡ κουρτίνα, ποὺ κατεβιβάσθη, τὸν ἠμπόδισεν. Ἀπεσύρθη λοιπὸν πολὺ ταραγμένος ἀπὸ τὴν μυστηριώδη ἐκείνην κατοικίαν καὶ ἀπὸ τὸ ἀκόμη μυστηριωδέστερον πρόσωπον, ποὺ ἦτο μέσα κλεισμένον.

Ἤρχισε τότε νὰ ἐξετάζῃ τὸ φορεῖον. Ἔφερε τὰ αὐτοκρατορικὰ ὅπλα τοῦ Νέρωνος καὶ ἦταν κλεισμένον μὲ μεταξωταῖς κουρτίναις κεντημέναις μὲ ἄργυρον. Ἡ κυρία, ποὺ εἶχε καταβῆ ἀπ᾿ αὐτό, θὰ ἦτο ἴσως ἐκείνη ἡ προσήλυτος Ἰουδαία Ποππαία, περὶ τῆς ὁποίας τόσον συχνὰ ὡμίλουν οἱ μονομάχοι. Ἔλεγαν, ὅτι ἐπροστάτευε τοὺς Ἰουδαίους· διὰ τοῦτο αὐτοὶ ἀπελάμβανον τόσης ἐλευθερίας. Καὶ αὐτὸς ὁ φυλακισμένος ἴσως ἦτο Ἰουδαῖος. Ἐσκέφθη τὴν νεαρὰν τυφλὴν καὶ ἀπεφάσισεν, εἰς τὴν πρώτην συνάντησιν, νὰ τῆς ἀπευθύνῃ σαφῶς αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν: «Πηγαίνεις νὰ ἴδῃς τὸν φυλακισμένον Ἰουδαῖον;» Ἀλλὰ ματαίως περιεπλανήθη εἰς τὸν δρόμον καὶ τὴν πλατεῖαν. Δὲν τὴν συνήντησε πουθενά. Ἐπὶ πλέον ὅλαι του αἱ προσπάθειαι διὰ ν᾿ ἀνακαλύψῃ τὴν κατοικίαν τῆς Εὐνίκης ἔμειναν ἄκαρποι.

Ἐπανῆλθεν εἰς τὸ μικρὸν ξενοδοχεῖον, ὅπου ἐδείπνησε καὶ ἐκοιμήθη τὴν νύκτα. Τὴν ἐπαύριον, ἀντίκρυσεν αἴφνης τὴν νεαρὰν τυφλήν, ἡ ὁποία, ὅπως καὶ τὴν προηγουμένην, ἠκολούθει τὸν αὐτὸν δρόμον. Διηυθύνθη πρὸς αὐτὴν καὶ τῆς εἶπεν, ὅταν τὴν ἐπλησίασε:

—Θέλεις νὰ σὲ βοηθήσω νὰ περάσῃς τὴν πλατεῖαν, διὰ νὰ ἀποφύγῃς τοὺς ἡμιόνους καὶ τὰ ἁμάξια;

Ἐκείνη ἐδέχθη προθύμως. Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ ἡσυχώτερον μέρος τῆς συνοικίας, ὁ Φοῖβος ἀπηύθυνεν εἰς τὴν κόρην τὴν ἐρώτησιν, ἡ ὁποία ἐνόμιζεν, ὅτι θὰ τὴν ἐξέπληττε καὶ θὰ τὴν ἐφόβιζε τρομερά. Τὴν ἔκαμεν ὅμως εἰς χαμηλὴν φωνήν, ἀπὸ φόβον μήπως ἀκουσθῇ:

—Θὰ ὑπάγῃς νὰ ἴδῃς πάλιν τὸν Ἰουδαῖον δεσμώτην;

Πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν τοῦ νέου, ἐκείνη ἀπήντησεν ἠρέμως:

—Ναί· ἡ κυρία μου τοῦ στέλλει δι᾿ ἐμοῦ τὸ πρόγευμά του. Καὶ σύ, ἐπῆγες νὰ τὸν ἴδῃς;

—Νὰ τὸν ἴδω;......... Ποῖον! Τὸν Κύριον, περὶ τοῦ ὁποίου μοῦ ὡμίλησες;

—Ὄχι, ἀλλὰ τὸν Παῦλον. Αὐτός, ποὺ μᾶς διδάσκει τόσον μεγάλα πράγματα, δὲν εἶνε ὁ Κύριος, ἀλλ᾿ ὁ ὑπηρέτης του, ὁ ἀπόστολός Του. Θὰ ἐδέχετο εὐχαρίστως καὶ σέ, ὅπως δέχεται καὶ κάθε ἄνθρωπον, ποὺ θέλει νὰ γνωρίσῃ αὐτὴν τὴν μεγάλην ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν ἀπεκάλυψε πρό τινος καιροῦ εἰς τὸν κόσμον.

—Ποίαν ἀλήθειαν; Εἰπέ μού την.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἐπὶ ἑνὸς ὑπομνήματος.

Ἐὰν αἱ κυβερνήσεις ἑνὸς λαοῦ δὲν αἰσθανθοῦν, ὅτι «τὰ ἐκπαιδευτήρια πρέπει νὰ εἶναι ἀληθεῖς ναοί», διὰ νὰ «διαπλάσσουν τοὺς χαρακτῆρας», ὅπως ἔλεγεν ὁ ἀποθανὼν Πρόεδρος τῆς Ἀμερικῆς Κοῦλιτς, καὶ ὅπως σημειώνει τὸ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὑποβληθὲν ὑπόμνημα τῶν γονέων τῶν μαθητῶν τοῦ Αἰγίου, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ἐκπαίδευσις ἀξία τῆς ἀποστολῆς της. Ἐν τούτοις εἰς τὸ ὑπόμνημα τοῦτο βλέπομεν τὸ μόνον μέσον, ποὺ ἀπομένει πρὸς θεραπείαν τῆς καταστάσεως τῆς παιδείας εἰς τὸ Κράτος μας. Διότι, ὅπως πολλάκις ὑπεδείξαμεν ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης, μόνον ὅταν οἱ γονεῖς πλέον ἀναλάβουν τὸ ζήτημα, ὡς τὸ ζωτικώτερον διὰ τὸ μέλλον τῆς οἰκογενείας των καὶ τῆς αὐριανῆς κοινωνίας ζήτημα, ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ κινηθοῦν καὶ οἱ κυβερνῆταί μας.

Οἱ γονεῖς τῶν μαθητῶν Αἰγίου, περιγράφοντες εἰς τὸ ὑπόμνημά των ὅσα τελοῦνται σήμερον εἰς τὸ σχολεῖον, τὰ «ὀφειλόμενα εἰς τὴν ἔλλειψιν ἠθικῆς πυξίδος, εἰς τὴν στροφὴν πρὸς τὰς μαρξιστικὰς ἰδέας ἐνίων ἐκ τῶν διδασκόντων καὶ διὰ τούτων καὶ τῶν μαθητῶν, εἰς τὴν χαλάρωσιν τῆς πειθαρχίας, εἰς τὴν παρασχεθεῖσαν ὑπὸ τῶν «μεταρρυθμιστῶν» ἐλευθερίαν εἰς τοὺς μαθητὰς διὰ νὰ τοὺς προσελκύουν εἰς τὰς ἀριστερὰς ἰδέας», βεβαιώνουν «ὅτι οὐδέποτε ἀνησύχησαν τόσον πολὺ διὰ τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν των, ὅσον κατὰ τὴν παροῦσαν ἐποχήν». Καὶ ζητοῦν νὰ καταργηθῇ ἡ μικτὴ φοίτησις εἰς τὴν μέσην καὶ τὴν κατωτέραν ἐκπαίδευσιν· νὰ βελτιωθῇ τὸ περιεχόμενον τῶν βιβλίων· νὰ καθορισθῇ ὡς σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς ἐν τῷ σχολείῳ ἡ διάπλασις ἠθικῶν χαρακτήρων.

Προσθέτουν ἀκόμη, ὅτι ἐκτὸς τῶν ἀξίων τῆς ἀποστολῆς των διδασκάλων, ὑπάρχουν καὶ ἀρκετοὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι «δὲν ἐχλεύασαν ἁπλῶς τὰς ἠθικὰς ἀρχάς, ἀλλ' ἐπεκύρωσαν τὰς θεωρίας των μὲ τὰς σκανδαλώδεις πράξεις των». Καὶ καταλήγουν: «Οὕτως ἡμεῖς οἱ γονεῖς, ἀφοῦ πληρώνομεν ἐκ τοῦ ὑστερήματός μας τοὺς διδασκάλους, πληρώνομεν—τοῦτο εἶναι τὸ χειρότερον—καὶ τὰς συνεπείας τῆς δράσεως τῶν τοιούτων. Πληρώνομεν διὰ νὰ ἴδωμεν αὔριον τὰ τέκνα μας ἐχθροὺς καὶ ἐπιβούλους τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινωνίας καὶ τῆς θρησκείας μας. Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν εἶναι προτιμότερον νὰ τὰ κλείσωμεν τοιαῦτα σχολεῖα; Διὰ τοῦτο ἱκετεύομεν καὶ ἐξορκίζομεν τὴν Σεβ. Κυβέρνησιν καὶ τοὺς ἀξιοτίμους ἀντιπροσώπους μας νὰ ἐπιδιώξουν τὴν ἄμεσον ἐξυγίανσιν τοῦ σχολείου καὶ διὰ τῆς κατὰ τὸ ἦθος βελτιώσεως τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ. Πρέπει ν' ἀπολύωνται οἱ ἐπιδεικνύοντες φρονήματα καὶ διαγωγὴν ἐν τῷ σχολείῳ ἀσύμβ'βαστα πρὸς τὸν σκοπόν του».

Ἀλλὰ τὸ ὑπόμνημα τοῦτο τῶν γονέων τοῦ Αἰγίου πρέπει, ἐπαναλαμβάνομεν, νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀπαρχή. Τὰ αὐτὰ αἰσθήματα τρέφουν—τὸ γνωρίζομεν ἀσφαλῶς—πλεῖστοι γονεῖς πολλῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν. Ἂς κινηθοῦν λοιπὸν καὶ ἐκεῖνοι, διότι τὸ ζήτημα πρέπει νὰ τὸ λύσουν μόνοι των, ὡς οἱ πάντων ἁρμοδιώτεροι.

Κράτος—στόμαχος.

Ἕνα ἐπὶ πλέον γεγονός, διὰ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κινηθοῦν περισσότερον οἱ γονεῖς καὶ ἐν γένει αἱ ἠθικοθρησκευτικαὶ ὀργανώσεις, εἶναι καὶ τὸ ἀκόλουθον: Ὅτι, ὁσάκις οἱ κυβερνῶντες τὴν χώραν μας λογοδοτοῦν εἰς τὸν λαὸν διὰ τὰ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεώς των πεπραγμένα, δὲν αἰσθάνονται ποτὲ τὴν ἀνάγκην νὰ εἴπουν κάτι περὶ τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς των, περὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ζητήματος, περὶ τοῦ «ἠθικοῦ ρυθμοῦ», ποὺ πρέπει νὰ ἀποκατασταθῇ εἰς τὸν τόπον. Καὶ δὲν αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην ταύτην, διότι οὔτε τὰ θεωροῦν αὐτὰ ἐνδιαφέροντα καὶ ζωτικὰ διὰ τὸ ἔθνος ζητήματα, οὔτε ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν δρᾶσιν τινὰ εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο. Ἀρκοῦνται εἰς τὰ οἰκονομικά, εἰς τὴν γεωργικὴν πολιτικήν, εἰς τὸ ζήτημα τοῦ καπνοῦ, τῆς συγκοινωνίας, ὡς ἐὰν τὸ κράτος ἦτο μόνον στόμαχος καὶ μηχανή.

Καὶ ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ τοὺς διδάξῃ ὁ λαός, ὅτι πρέπει νὰ ἀνυψωθοῦν κάπως ἀπὸ τὴν ὑλιστικὴν καὶ ἐφηρμοσμένην ταύτην μαρξιστικὴν περὶ τῆς ζωῆς ἀντίληψιν, διὰ νὰ ἰδοῦν καὶ τῆς ἠθικῆς ζωῆς τὴν ἀξίαν.

Μία ὁμολογία πίστεως.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι οἱ Πρόεδροι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς συνηθέστατα εἰς τὰς ἐπισήμους δηλώσεις καὶ ὁμιλίας των, ἀντιθέτως πρὸς τοὺς ἰδικούς μας πολιτικούς, τονίζουν τὴν ἀξίαν τῆς θρησκείας ὡς παράγοντος σπουδαίου διὰ τὴν κοινωνικὴν ζωήν. Δὲν γνωρίζομεν, ἂν καὶ ἐκεῖνοι ὅλοι ὁμιλοῦν ἐκ βαθειῶν προσωπικῶν πεποιθήσεων, ὅταν οὕτως ὁμιλοῦν. Ἀλλὰ πάντως ἡ ἀναγνώρισις καὶ ὁμολογία τῆς ἀληθείας ἀποτελεῖ φωτεινὴν ἀκτῖνα, ποὺ δεικνύει εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὴν διέξοδον καὶ τὸν δρόμον τῆς λύσεως τῶν δεινῶν της.

Ἀπὸ τοιαύτης ἀπόψεως δὲν εἶναι ἄνευ ἀξίας καὶ αἱ πρόσφατοι δηλώσεις τοῦ σημερινοῦ προέδρου Φρ. Ρούσβελτ. Ἀφ' ἑνὸς μὲν βεβαιώνει, ὅτι αἱ προσπάθειαί του πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς χώρας του ἔχουν ὡς ἀφετηρίαν τὰς κοινωνικὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἀφ' ἑτέρου δὲ φρονεῖ, ὅτι «εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας ὑπάρχουν τεράστιαι καὶ πανίσχυροι ὀργανώσεις, αἱ ὁποῖαι συνεργάζονται μὲ τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἀδίκων, ποὺ προξενοῦν οἱ ἄνθρωποι, καὶ διὰ τὴν καταπραΰνσιν τῶν δεινῶν ποὺ ὑφίστανται οἱ ἄνθρωποι».

Καὶ καταλήγει: «Πιστεύω ὁλονὲν περισσότερον, ὅτι ἡ θρησκευτικότης τῶν ἀνθρώπων, ἡ πίστις πρὸς τὸν Θεόν, τονώνεται καθημερινῶς περισσότερον. Τοῦτο δὲ δὲν εἶναι δυνατόν, παρὰ νὰ ὁδηγήσῃ τὴν ἀνθρωπότητα πάλιν εἰς τὸν ὀρθὸν δρόμον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου παρεξέκλινεν».

Διὰ νὰ ἁλατίζεται ἡ κοσμικὴ ζωή.

Ἡ φιλάνθρωπος πρᾶξις τῆς πρεσβείρας τῆς Ὁλανδίας, ἡ ὁποία ἐξ ἐράνου διενεργηθέντος μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ διπλωματικοῦ σώματος καὶ ἄλλων γνωστῶν της, ἀνήγειρεν εἰς τὸν Πειραιᾶ πολυκατοικίαν, ὅπου ἐστεγάσθησαν ἐννέα ἄστεγοι οἰκογένειαι, θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα καὶ εἰς τοὺς ἐντοπίους πλουσίους καὶ τοὺς θαμῶνας τῶν διασκεδαζόντων κοσμικῶν κύκλων. Τοιαῦται φιλανθρωπικαὶ πράξεις θὰ ἠδύναντο νὰ ἁλατίσουν κάπως τὴν ζωὴν τῶν σαλονιῶν καὶ νὰ ἀμβλύνουν τὸ μῖσος καὶ τὴν κατὰ τῆς ὑλιστικῆς ζωῆς των ἀγανάκτησιν τῶν ἀστέγων καὶ τῶν πασχόντων. Διότι εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου ἄδικον νὰ κατηγοροῦν τοὺς πάσχοντας καὶ στερουμένους, ὅτι παρασύρονται ἀπὸ τὸν κομμουνισμόν, ὅταν αὐτοὶ ἐφαρμόζουν ἐν τῇ πράξει, μὲ πᾶσαν ἄνεσιν, τὰς ὑλιστικὰς θεωρίας τοῦ κομμουνισμοῦ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Εἰς ἐρώτησιν πολλῶν συνδρομητῶν μας ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν ἀπαντῶμεν καὶ δημοσίᾳ ὅτι ὁ περιοδεύων ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας κ. Σ. Κατσιγιαννόπουλος οὔτε εἶχέ ποτε οὔτε ἔχει συνεργασίαν τινὰ μὲ τὸ περιοδικόν μας.

(Ἡ Διεύθυνσις τῆς «Ζωῆς»)

ΕΞΕΤΥΠΩΘΗ ὁ νέος τιμοκατάλογος τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ζωῆς», ὁ ὁποῖος καταργεῖ πάντα προηγούμενον, ἀποστέλλεται δὲ δωρεὰν πρὸς πάντα ζητοῦντα. Γράψατε: Βιβλιοπωλεῖον ἡ «Ζωή», Ἱπποκράτους 3, Ἀθήνας.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:
Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας.
Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.
Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας.
Εὐαγγελιστρίας (Πειραιῶς) ὁ ἱεροδ. Κωνσταντ. Πλατής.
Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ παρεπιδημοῦντες κ. κ. Ἰ. Καψιμάλλης ἐν *Καβάλλᾳ*· ἱεροδ. Λεωνίδας Παρασκευόπουλος ἐν *Χίῳ*· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν *Ἰωαννίνοις*· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν τῇ περιφερείᾳ *Λαρίσης* καὶ Περικλῆς Φωτόπουλος ἐν *Αἰτωλικῷ*· καὶ οἱ περιοδεύοντες κ.κ. Λάζ. Χατζηθέμελης ἐν *Χανίοις*· Χ. Παπαγιάννης ἐν *Κερκύρᾳ*· Παν. Παπαγιάννης ἐν *Καρδίτσῃ* καὶ Κ. Χρόνης ἐν *Ἀμφίσσῃ*.

Τύποις «ΖΩΗΣ» — Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι.